

ประเพณีไทย : จี๋ซ่างแห่นาค

สมัยรัตนโกสินทร์ ชาวไทยพวนที่อาศัยอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงของเมืองเวียงจันทร์ ประเทศลาว ได้อพยพมาไทย เพราะประเทศไทยมีทรัพยากรที่สมบูรณ์ ชาวไทยพวนได้รับพระบรมราชานุญาตจากพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 2 และได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่หมู่บ้านหาดเสี้ยว ปัจจุบันหมู่บ้านหาดเสี้ยวได้กลายมาเป็นอำเภอศรีสัชนาลัย จ. สุโขทัย

เดือนเมษายน ชาวไทยพวนจะมีงานประเพณีเก่าแก่ ก็คือประเพณีจี๋ซ่างแห่นาค หมายถึง การที่ชายหนุ่มขึ้นจี๋ซ่างออกจากบ้านเพื่อไปบวช คนที่จะบวชเรียกว่า " นาค " หลังจากบวชก็จะเป็นพระ คนที่ผ่านการบวชก็จะรู้สึกภูมิใจ เพราะเป็นการตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ นอกจากนี้ คนที่บวชก็จะได้เรียนรู้พระธรรม และฝึกฝนขัดเกลาจิตใจ

ประเพณีความเป็นมาของประเพณีมีความเกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ พระพุทธเจ้าได้สอนมนุษย์เกี่ยวกับเรื่องการทำความดีสม่ำเสมอ การละความโลภและการตัดกิเลสตัณหา เพื่อที่มนุษย์สามารถไปยังโลกอุดร โลกอุดร คือ สถานที่ที่มีเฉพาะผู้ที่ทำแต่ความดี และตัดกิเลสแล้วเท่านั้น สัญลักษณ์ของโลกอุดรคือช้าง ดังนั้นชาวไทยพวนจึงจำลองเรื่องราวของพุทธศาสนา โดยการที่คนจะบวชจี๋ซ่างไปบวชที่วัด

พิธีจะเริ่มตั้งแต่เช้า นาคจะได้รับการโกนผมและควักโดยพ่อและแม่ หลังจากนั้น นาคก็จะอาบน้ำ แต่งตัว เครื่องแต่งกายคือเสื้อเชิ้ตสีขาวและผ้าสีต่างๆ เสื้อเชิ้ตสีขาวแสดงถึงความบริสุทธิ์ ผ้าสีต่างๆถูกใช้แทนความละโมภ กิเลสตัณหา พอบวชแล้วการที่ถอดผ้าสีต่างๆออก ก็แสดงถึงการตัดกิเลสตัณหา

ที่ศีรษะของนาคมีเทริดสวมอยู่ สิ่งนี้เป็นเครื่องประดับเป็นเหมือนมงกุฎต่างๆ พอนาค
นั่งหลังข้างก็จะพนมมือ ในมือก็จะมีดอกไม้ รูป เทียน สิ่งเหล่านี้แสดงถึงความเคารพ
เครื่องประดับของนาคอีกชิ้นหนึ่งคือ แว่นกันแดด แว่นกันแดดแสดงถึง
การเปรียบเทียบกับก่อนบวช นาคยังไม่ลืมตา อยู่ในความมืดมิด พอหลังจากบวชแล้ว
ตาก็จะเปิด เห็นทางธรรม เป็นผู้มีปัญหา

ขบวนช้างจะเคลื่อนไปที่วัดในตอนบ่าย หน้าขบวนจะมีเหล่าเพื่อนๆของนาคร้องอย่าง
สนุกสนาน พอถึงวัด นาคก็จะลงจากหลังช้าง แล้วเข้าไปในโบสถ์ (อุโบสถ) และจะได้รับ
การทำพิธีบวช โดยพระผู้ใหญ่ หรือพระที่มีสมณศักดิ์สูง เช้าวันต่อมานาคก็จะเป็นพระ

ปัจจุบันประเพณีนี้จัดขึ้นวันที่ 8 เมษายนทุกปี นักท่องเที่ยวจำนวนมากก็จะมาท่องเที่ยว
ที่นี่ ชาวไทยพวนยังคงรักษาประเพณีนี้ไว้นานทุกวันนี้ และฉันเองก็อยากให้ทุกคนช่วยกัน
ประเพณีเก่าแก่นี้ไว้เช่นกัน